

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1983
FORFATTER:	A. J. Iversen
TITEL:	I snedkerlære hos A. L. Johansen & Sønner
KORT RESUME:	A. L. Johansens møbelfabrik fra 1906. Indre Mission i Sdr. Bjert

I snedkerlære hos A. L. Johansen & Sønner

Af A. J. Iversen

Jeg må først fortælle, at jeg var fisker i tre år, og kom i lære, da jeg var 17 et halvt år. Det var min agt at blive billedskærer, og min fætter, bagermester Niels Køng, gik med mig til A. L. Johansen og Søn, for at få mig anbragt i lære. Fabrikant Aage Johansen sagde, at billedskærerfaget var et dårligt fag, og anbefalede mig at gå i snedkerlære. Jeg fulgte rådet og har takket hr. Johansen derfor mange gange.

Jeg fik kost og logi hos bager Køng, og betalte kun min lærlingeløn herfor, uden min fætter Niels Køngs hjælp havde jeg ikke kunnet stå en læretid igennem, da min moder var enke og ikke kunne hjælpe mig. Det må dog her bemærkes, at jeg fik en god lærlingeløn fordi jeg var så velvoksen. Jeg skulle stå i lære i tre år og fik 6, 7 og 8 kr. om ugen i de tre læreår. I betragtning af, at en svendeløn dengang i 1906 var ca. 21 kr. om ugen, må det siges at være ret godt. I de tre år som fisker havde jeg sparet 250 kr. sammen, som jeg nu havde til beklædning og lommepenge i de tre års læretid, og de slog til, selvom jeg købte en cykel for nogle af pengene. Jeg fik af min fætter overladt et tagkammer, hvor jeg af nogle brædder slog en seng op, og mit køjetøj tjente som sengeklæder. Til garderobe fik jeg ligeledes af min fætter et stykke gammel markise, som jeg sømmede op i et hjørne af kammeret. Mit første arbejde på værkstedet var et fyrretræsvaskebord, som værkfører Schnau forærede mig; det var skik

på værkstedet, at lærlingen fik sit første arbejde foræret, så jeg var svært heldig. Det var i hele min læretid det eneste rigtige møbel på mit kammer. Undertøj var der ikke råd til om vinteren, men for at hærde mig, tog jeg et stykke groft markiselærred, som jeg blødte op under vandhanen i gården, og gik så op på mit tagkammer og froterede mig med dette våde segldug, så jeg blev rød som en skoldet gris, og dampen stod fra mig.

Arbejdstiden var fra seks morgen til seks aften, i alt 10 timer. Jeg mindes endnu, når jeg før seks om morgenen gik gennem Helligkorsgade, og mine klaprende træsko gav genlyd i den stille gade.

A. L. Johansens fabrik lå dengang i Havnegade næsten nede ved havnen. Da jeg havde været i lære et lille halvt års tid, kom bager Køng en nat op og vækkede mig og sagde, at Johansens fabrik brændte. Jeg kom i tøjet i en fart og løb derned, men der var intet at udrette, det hele var et vældigt bål og folkene, der efterhånden var kommen til stede, stod og så forknytte på, at deres arbejdsplads brændte. Den gamle A. L. Johansen kom også, han græd, da han så sit livsværk gik op i flammer. Heldigvis kan en snedkers arbejde ikke sådan udslettes. Der står mange fine kultiverede møbler omkring i landet helt fra A. L. Johansens tid, som vidner om det fremragende håndværk, der også langt tilbage i tiden udgik fra denne virksomhed.

Efter branden blev virksomhe-

den flyttet til Jernbanegade i lagerbygningen, og i gården blev indrettet et midlertidigt maskinsnedkeri, og året efter kunne vi flytte ind i den tip top moderne møbelfabrik og snedkeri ved havnen og åen.

Det var ganske sikkert landets bedste virksomhed på den tid, der fandtes faktisk alle de maskiner, vi anvender endnu, det er kun få nye træbearbejdningsmaskiner, der er opfundet siden, f. eks. båndpudsemaskine og overfræser. Men også dengang havde vi pudsemaskiner af forskellig art, ligeledes sinke-maskine, og det er dog omkring 37 år siden, men naturligvis er maskintyperne forbedret. Det vil føre for vidt at beskrive hele denne fortrinlige virksomhed, som I. C. og Aage Johansen her byggede op, men det var en fryd for os, der arbejdede der, at tage disse nye lokaler, maskiner, høvlebænke og værktøj i besiddelse, og vi lærlinge fik lært at sætte nyt snedkerværktøj i stand fra a til z. Jeg vil antage, at der beskæftigedes ca. 30 snedkersvende, 3 billedskærersvende, 2 drejere, 8-10 maskinsnedkere, foruden folkene i savskæreriet samt måske 5-6 malere og 7-8 tapetserere. Fabrikken havde eget elektricitetsværk osv.

Gamle værkfører Schnau havde jo hersket i mange år som værkfører, han var en hård negl, men han var retfærdig, og når han stak en lærling en på kassen, var der ingen, der gjorde vrøvl, den faldt næsten altid til rette tid, og var vel fortjent. Schnau holdt nemlig af

os lærlinge på sin vis, og jeg ved at jeg havde en høj stjerne hos ham.

Schnau og gamle havnefoged Jordahn, vist nok også skibsbygger Christensen m. fl. samledes ofte efter fyraften på Navien (Cafe Skandinavien) og fik en hjertestyrkning. En aften havde jeg glemt mine nøgler i mit arbejdstøj, og det var nødvendigt, at jeg fik fat i dem. Med en vis beklæmmelse gik jeg ind på Navien til Schnau, og spurgte, om jeg måtte låne hans nøgle til fabrikken for at hente mine nøgler. Schnau sagde med blink i øjet, og på hans alsingske dialekt: »Ja, Andries, mine nøgler låner jeg fanden rispme ikke ud, men dig tør jeg nu nok låne dem«, og jeg fik altså mine nøgler.

Jeg var blevet grebet af den indremissionske vækkelse, som dengang gik over landet, og som særligt hærgede i Sdr. Bjært den sidste vinter, jeg var fisker, og vi var meget fanatiske og pietistiske. I stedet for at sejle med min fætter Køng om aftenen og om søndagen,

gik jeg til møder og i kirke. Jeg har ofte ærgret mig senere over denne religiøse fanatisme, som hindrede mig i at dele mange gode timer med min muntre fætter. Religion på rette måde er godt, men det var den indremissionske retning i sin omtrent værste form, vi var grebet af, og den tilod ikke ret megen udfoldelse af sund og frisk fornøjelse, særlig da, hvis det gik ud over kirkegang og møder. En skildring af hele vrangsidens af denne religiøse tid, og de kriser den for mit vedkommende medførte, inden man fik viklet sig ud heraf, kunne sikkert have psykologisk interesse, men det er en anden historie, som Kipling siger.

Mine chefer, brødrene Johansen ejede dengang en kutter, en tidligere toldkrydser, som, medens jeg var i lære, blev solgt til Odense. Man vidste, at jeg var sejlkundig, og Schnau kom og spurgte mig, om ikke jeg kunne hjælpe Hans Jensen at sejle båden til Odense. Jeg var i en slem katepine, der var intet, jeg hellere ville end være

med på en sådan sejltur, men min religiøse samvittighed forbød mig dette, da der også ville medgå en søndag hertil. Jeg sagde det til Schnau, som det var, at jeg skulle i kirke, og for min samvittigheds skyld ikke kunne sejle lystsejls om søndagen. Jeg var frygtelig opreven og bange, fordi jeg skulle sige nej, foruden at jeg forfærdelig gerne ville med på turen, men jeg har altid hyldet rene standpunkter, og min religiøse overbevisning sagde, at det var syndigt at forsømme gudstjenesten for en fornøjelses skyld, eller for at tækkes sine overordnede, Schnau blev ikke lidt konsterneret over min vægring og min dumhed, men vist dog også med en slags respekt for mit mod sagde han: »Ja, Andries, vi kan ikke tvinge dig dertil, men det vil jeg sige dig, at hvis der bliver brug for, at du skal arbejde en søndag, så spørger vi dig fanden rispme ikke derom«, det blev imidlertid aldrig forlangt af mig.

En tid efter, at vi var flyttet ind i den nye fabrik, blev Josva Iversen

De ansatte hos A. L. Johansen omkring århundredskiftet.

lærermester for lærlingene, hvad vi ældre lærlinge var meget fortørnede over, og når vi kunne se vort snit dertil, spurgte vi altid Schnau til råds om vort arbejde.

Senere kom vi dog godt ud af det med Iversen, som vi kaldte »professoren« fordi han elskede at blande bejdser og stå med måleglas. Han tog sig selv meget højtidelig, og det kunne ikke undgås, at der blandt 12–14 var kvikke hoveder, som spillede ham mangt et puds. Dog var jo også Iversen en dygtig mand, der gik fuldstændig op i sit fag, og vi fik en fortrinlig oplæring, som jeg senere i livet priste A. L. Johansen og Sønner for. Det var ikke alene det rent fagligt tekniske vi lærte godt, men vi blev fortrolige med maskiner, drejerværksted og billedskærer-værksted, og vi fik hele tiden opgaver, der var så gode, at hvis en lærling selv ville, kunne han ikke undgå at blive en dygtig snedker. Også rent smagsmæssigt udvikledes vi ved de mange smukke møbler, firmaet fremstillede, mange i smukke og enkle former, men også rokoko og renæssance.

Samtidig havde vi i Kolding en fortrinlig Teknisk Skole med H. Wandall som forstander. Var der noget menneske i Kolding, lærlingene havde respekt for, så var det Wandall. Jeg har aldrig set Wandall bruge andre midler end kold, rolig myndighed, og det var dog ikke allesammen »Vor Herres« bedste børn, der gik på Teknisk Skole, der var nogle slemme rødder iblandt.

Da min læretid kun var tre år, havde jeg også kun tre vintre til min tekniske skoleundervisning. En af mine venner, bogbinder Chr. Knudsen ville have, at jeg skulle prøve på at opnå en præmie fra den tekniske skole, men det var jo næsten umuligt med tre vintres undervisning, hvor de fleste havde fem vintre.

Men vi tog fat, og hjemme på

mit tagkammer sad Chr. Knudsen sommeraftener og lærte mig stereometri for at jeg kunne få længere tid til fagtegning på skolen. Da skolehalvåret begyndte, opdagede min lærer, at jeg kunne en del, og han meddelte Wandall dette. Wandall spurgte mig, hvor jeg havde lært stereometri, og det sagde jeg til ham, men så ville han se mine tegninger, og det var jeg ikke stolt af, de var ikke tegnet med fremvisning for øje. Wandall trøstede mig dog med at sige, at det, han ville se var, hvor meget jeg forstod, og det, jeg fremviste var åbenbart tilfredsstillende. Jeg aflagde derefter en foreløbig eksamensprøve, som jeg bestod, og blev så flyttet op i fagklassen hos snedkermester Utzon, og fik således næsten to vintres fagtegning og nåede skolens 1. præmie ved afgang, men det kunne jeg takke min ven bogbinder Chr. Knudsen for.

Snedkermester Utzon var en meget interessant lærer, og når vi først var det fastlagte pensum i fagtegning igennem, fik vi meget frie hænder over for, hvad vi ville tegne. Jeg husker, at jeg blandt andet tegnede en stor renæssancebuffet, som udførtes på værkstedet, men søjlerne syntes jeg skulle være anderledes, og om søndagen sad jeg i Sdr. Bjært kirke og studerede søjlerne på prædikestolen og tegnede dem så ind på min tegning på skolen efter hukommelsen.

Som nævnt begyndte vi arbejdet kl. 6 morgen, og havde fyraften kl. 18, så skulle der ryddes op på værkstedet, hjem at spise og på skole kl. 19.30 til 21.30, så de otte timers søvn var jo vanskeligt at opnå. På værkstedet havde vi en halv times frokost og halvanden times middag. Når vi lærlinge skulle til middag, måtte vi ofte først bringe et stk. møbel hjem på lageret i Jernbanegade, det var et ejendommeligt syn at se disse 12–14 drenge med hver en sengeende,

en sengeside eller dele til et klædeskab på nakken bevæge sig i en lang karavane gennem gaderne. Det var det eneste job, vi var kede af, det gik jo ud over vor fritid i middagsstunden, men det hørte med til pladsen, og den var vi alle glade for og vi var stolte af at være i lære i en så anerkendt virksomhed. Min høvlebænk stod ved et vindue, der vendte ud mod fjorden, og vi kunne se helt til Hinds-gavl eller Fænø. Iversen pegede ofte ud over fjorden og sagde: »Jeg kan ikke forstå Andreas, at du kunne tage bort fra det dejlige vand, og den skønne natur og gå ind på et støvet værksted«, men jeg tænkte: »Du skulle prøve at ligge ude på det »dejlige vand« en vinternat, frysende, søvning og halv våd med en bid koldt brød og noget koldt saftvand at drikke en gang i nattens løb, så hjem at sove om dagen og ud næste nat igen«. Jeg syntes, det var et herreliv på et lunt snedkerværksted med kun 10 timers arbejde, hvor man aldrig kunne nå at blive for alvor træt, så det værkede i ryggen, sådan som man ofte blev det ved fiskeriet. Nægtes kunne det ikke, at der var mange gode timer ved fiskeriet, som jeg længtes efter, men jeg fandt nu, at de sure var i flertal, og de kunne for alvor være sure, dog det glemmer man, og jeg ser tilbage på min tid som fiskerdreng med en vis glæde, og jeg ville nødig undvære den tid, og så er der jo dette, at en fisker er verdens frieste mand, der sætter sin hat som han vil. Jeg fortrød dog aldrig, at jeg sprang fra, og på baggrund af min tid som fiskerdreng forekom læretiden mig at være legeværk, og arbejdet havde min fulde interesse.

Blandt så mange læredrenge var der altid nogle, der hittede på gale streger, nogle temmelig hårdhændede, det var jo altid de yngste, det gik ud over, når disse så blev ældre, brugte de deres magt over for det næste hold yngste, og så-

Interieur fra snedkerværkstedet.

dan videre, det hørte med til opdragelsen, og selv ofrene fandt vist denne tingenes tilstand som værende naturlig.

Da jeg var 17 et halvt år og næsten voksen med arbejdsstrænedes muskler, var der jo ikke noget at stille op med mig, selv om jeg med mit ravjyske sprog og landlige manerer, var et fristende objekt at have til syndebuk. Det hændte jo, at jeg på grund af manglende hurtighed og manglende træning i slagsmål fik en på kassen, men man vidste jo, at fik jeg fat i synderen, kunne det blive mindre behageligt for ham, og derfor gik min første læretid nogenlunde fredelig, omend situationen til tider kunne være spændt. Senere blev man akklimatiseret og anerkendt som god lærekammerat, og den sidste del af læretiden var egentlig for en del af os en kappestrid om, hvem der kunne lave det fineste arbejde, og der var i dette hold af lærlinge meget dygtige snedkere,

hvilket gav sig udslag i, at fire lærlinge som aflagde svendeprøve i samme år, tilkendtes tre sølvmedailler og en bronzemedaille. Mine lærekammerater var, som man dengang fandt, raske drenge skulle være – omtrent som nu.

Jeg havde godt af den afslibning, kammeraterne ubevidst gav mig, måske har jeg ved mit snusfornuftige væsen også virket gavnlige på dem, og jeg har ingen dårlige minder om nogen af mine lærekammerater, men mange gode. Egentlig burde vi sætte hinanden stævne i Kolding og drøfte gamle minder. Der ville være nok at tale om.

Svendene hos A. L. Johansen og Sønnen kunne for den rette pen blive et godt kapitel for sig, jeg skal prøve at antyde et par af de mere særprægede. Da jeg kom i lære fik jeg plads ved siden af Niels Rasmussen, jeg tror en mængde koldingensere husker ham. Han arbejdede som snedker

om dagen og som tjener om aftenen og ofte natten med. Hvorledes han kunne holde et sådant slid ud, først 10 timer som snedker, og derefter springe som kelner til sent på natten, forstår jeg ikke, men han var rask i sine bevægelser og havde et godt humør, og når han og hans gode ven Niels Hansen på værkstedet fik kaffekanden varmet i limpotten om eftermiddagen, var der en egen hygge om de to, og de slappede af i fem-ti minutter, inden de kørte på igen ved bænken. Rasmussen var en dygtig snedker, han gav mig den første undervisning i vort ædle fag, og ofte, når jeg har stået over for disse grundregler i snedkeriet, har jeg tænkt på Niels Rasmussen. En af maskinsnedkerne var restauratør, han sørgede også for svendenes ølforbrug. En gang imellem »kørte man i skoven«, om hvem der skulle give øl. Skovturen bestod i, at man lagde en l alens tommestok på den ene ende af

høvlebænken, det gjaldt da om, hvem der med et lille slag kunne slå tommestokken ud over den anden ende af bænken uden at tommestokken faldt ned, det antal tommer, der ragede ud over bænken, angav points.

Så var der stolemager Bruun med sit store fuldskæg, han var værkstedets vittigste mand, hans vittigheder var den lune humor, til tider sarkastisk, desværre har jeg ingen prøver optegnet på hans specielle form for vid. Den gamle, store Ziegler lavede spiseborde, han gik gerne rundt og var gnaven på en egen tør måde, han gik sådan nærmest og knirkede. Så var der Rasmussen, der altid lavede egetræs-buffeter, han var den rolige, støtte mand, tilforladelig, gennemsolid og reserveret og gik aldrig nogen for nær, han var gentlemantypen blandt snedkerne. Disse brave snedkere og prægtige håndværkertyper er nu borte og mange andre, som jeg mindes, med dem. Jeg kan ikke nægte mig fornøjelsen at sende en tanke til værkstedets mest ansete mand: Hans Soll. Soll var formand for fagforeningen og den flotteste mand af skikkelse på værkstedet. Soll stod altid på sin rolige og sikre måde ved sit arbejde, man kunne aldrig se, at han havde travlt, men han tjente godt på sine akkorder, der altid bestod af fint poleret arbejde. Soll stod altid med et lunt smil under det flotte overskæg, og vi læringe så vel nok op til Soll. Svendene for øvrigt med. Ved siden af Soll stod den iltre Max Nendel. Når Nendel så havde været uartig, tog Soll, der var bomstærk, og lagde Max Nendel op på høvlebænken og gav ham i al sindighed en lille afstraffelse, til stor morskab for os alle, men Nendel og Soll kom på denne måde fortrinligt ud af det sammen, selv om de var fuldkomne kontraster.

Gennem årene var hos Johansen samlet en stab af meget dygtige

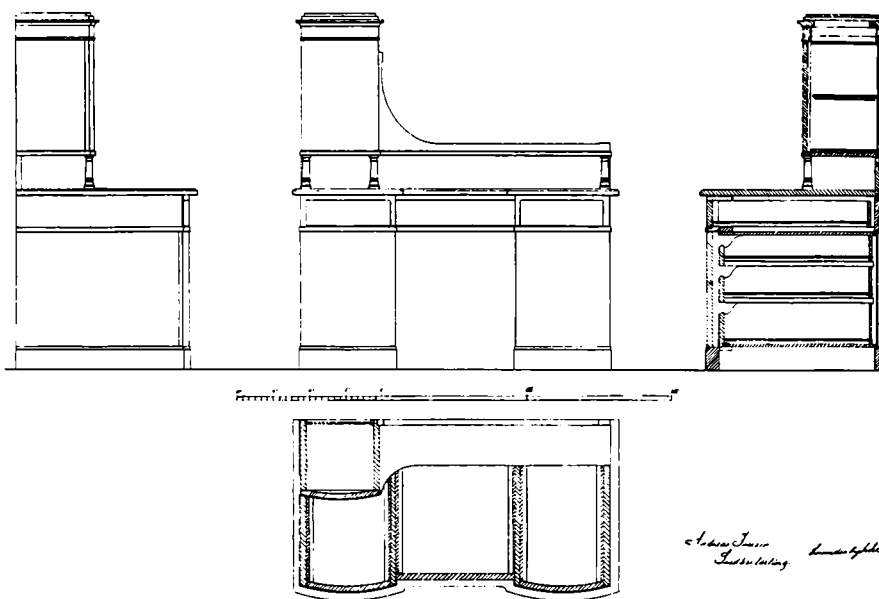
snedkersvende. Dygtighed og intelligens hører så godt som altid sammen, og dette at vi læringe dagligt var vidne til, hvorledes disse dygtige snedkere arbejdede var god anskuelsesundervisning, og ønsket opstod naturligt, at man ville være lige så dygtig. Men det var også fornøjeligt at høre på svendene når de smådrillede hinanden eller sagde vittigheder, og på mange måder udfoldede hver sit specielle talent. En enkelt havde også flasken kær. Brændevinen var billig, men Schnau sørgede for disciplinen, og den var god, og Schnau var fuldblods håndværker, han forstod at lukke øjnene og øren for visse foreteelser, som nu engang sætter lidt kulør på tilværelsen, selv om de ikke var helt reglementerede. Der arbejdes aldrig godt på en virksomhed, hvor humør og livsglæde er bandlyst. Mange, måske de fleste af svendene havde eget hus og have, og det er mit indtryk, at de fleste af dem socialt og økonomisk faktisk tilhørte middelstanden og det gode borgerskab og følte sig som sådan. Det er et spørgsmål om en snedkersvend i dag, med tre til fire gange så høj løn i en storby,

har det bedre end flertallet af Johansens svende for 36 år siden. Bortset fra arbejdstiden, der dengang var for lang, men som de fleste af svendene selv gjorde længere endnu i haven eller ved høvlebænken, som de næsten allesammen havde i et lille værksted i eget hus. Sammenligninger mellem fortid og nutid er på dette felt meget vanskelig, da andre forhold end de rent økonomiske må tages med i vurderingen.

Et halvt år før jeg fik udlært, og 20 år gammel, forlovede jeg mig med en ung pige fra mit fødesogn (i parentes bemærket giftede vi os ni år senere). Jeg havde lagt mig et kraftigt overskæg til, jeg var jo en lidt gammel læredreng, men ellers, som det ses, ikke bagefter.

Min forlovede tjente som stuepige hos dr. Hempel, og inden jeg fik lov til at besøge min kæreste i det Hempelske hjem, måtte jeg først forestilles for fru Hempel, jeg blev antaget som værdig, og når herskabet var ude på besøg, blev der givet besked om at lave kaffe, og Tidsskrift for Kunstindustri blev lagt frem til mig, måske som en lille påmindelse om, at jeg godt kunne tænke på andet end pigen.

A. J. Iversens svendestykke, 1909, tilkendt sølvmedaille. Skrivebord udført i blankpoleret mahogni.

Faktisk fulgte jeg vinket og i Tidsskrift for Kunstindustri fik jeg min første viden om kunsthåndværk, og om ting, jeg aldrig havde drømt om, og jeg så at perspektiverne var meget større end blot at kunne lave et godt stykke arbejde ved sin høvlebænk. Jeg kan takke fru Hempel for hendes rette valg af lekture til hendes kokkepiges kæreste. Fru Hempel blev den, der herigennem viste mig vejen til større viden og større mål.

Ved begyndelsen af det tredje og sidste år af min læretid bad jeg fabrikant Aage Johansen om et lille løntillæg, da det jo nu kneb at få pengene til at slå til, min løn gik jo til kostpenge. Johansen var forstående, jeg fik 1 kr. ekstra om ugen og 2 kr. ekstra ugentlig det sidste halve år. Mit svendestykke bestod af et skrivebord med buede døre og opsats udført i blankpoleret mahogni, jeg fik min sølvmedaille, som var målet, og som både jeg og flere af mine lærekammerater også regnede med at vi kunne nå, vi havde i vores læretid udført så mange fine møbler, at vi, hvis ikke uheld indtraf, stod så temmelig sikre overfor opgaven.

Da resultatet blev meddelt mig, var min første gang ned til min pige i dr. Hempels køkken – hun stod netop og flåede et rådyr, dette billede står skarpt for mig den dag i dag – og glæden den var stor.

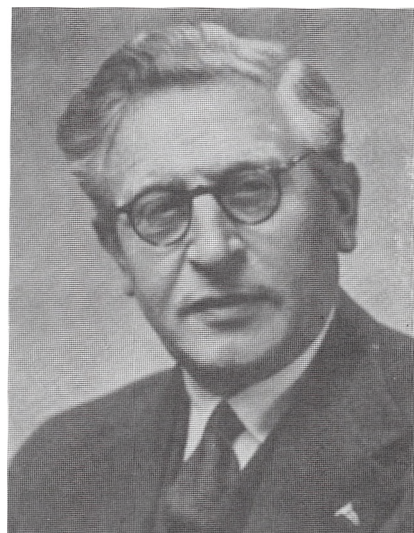
Derfra hjem til min mor ved Agtrupvig, hvor glæden næppe var mindre. Det var en dejlig dag, og selv om man ikke ejede andet end sin pige og sin sølvmedaille, så lå verden åben, det var forår, solen blinkede på fjorden, og mors kaffe duftede med sin dejlige kendte duft.

Der er nu visse mål, der er værd at arbejde for.

Mit første arbejde som nybagt svend var en mahogni Chr. d. Ottendes sofa, jeg tjente en ugeløn på 33 kr. så det var jo flot. Jeg arbejdede så godt et halvt år som

svend, men bankkrakket 1908 bragte sløje tider, og for første gang i mange år afskedigede A. L. Johansen de unge svende, og i januar 1910 var der heller ikke mere arbejde til mig, skønt værkfører Schnau længe havde kunnet finde noget til mig.

Jeg skulle ind som marinesoldat til april, og prøvede på at skaffe mig arbejde i Kolding og nærmeste omegn, men det var umuligt, det var lige sløjt overalt, og der var ingen arbejdsløshedsunderstøttelse, før man havde været i fagforeningen et år. Jeg tog så hjem til Agtrupvig og tog ud på fiskeri sammen med naboens søn, og en skønne dag forbavsedes nogle af mine tidligere kolleger hos Johansen ved at se mig stå og sælge fisk på Kolding havn, men jeg tjente ret godt derved. Den 10. april mødte jeg så på Orlogsværftet og blev iklædt marinens uniform, der var tre ugers skoletid på kaserneskipet Fyn, og derefter blev jeg snedker på Søværnets Elevskole resten af min tjenestetid, og havde det som blommen i et æg. Inden jeg blev permitteret, gik jeg ud og søgte arbejde som snedker, og fik tilsagn herom hos firmaet Skov og Madsen i H. C. Andersensgade, og dagen efter, at jeg var permitteret, stod jeg igen ved høvlebænken. Adskilligt har jeg jo oplevet som »kongelig dansk snedkersvend« over hele verden – dette var vor titel i udlandet – og som snedkermester her i kongens by. Men barndomstiden ved Kolding fjord, de tre år som fisker og læretiden i Kolding var for mig en god og lykkelig tid, og mange prægtige mennesker mindes jeg. De økonomisk trange kår jeg hele tiden havde levet under, indtil jeg blev svend, var en god forskole til livet, og dette at være opvokset mellem land- og fiskerbefolkningen, at have tilbragt sin læretid i en provinsby, og senere slog rod i hovedstaden, gør at man finder sig hjemme, hvor man så færdes i

Snedkermester A. J. Iversen.

Danmark. Måske kan man til tider være i tvivl om, hvorvidt man er jyde eller københavner, men jo ældre man bliver, desto skønnere bliver minderne om barndomshjemmet ved fjorden og desto større taknemmeligheden over for byen og virksomheden, der gav mig så god en start.

Ovenstående erindringer er nedskrevet af snedkermester A. J. Iversen, København (1888–1979) i 1944. Han var 1906–1909 i snedkerlære hos A. L. Johansen & Søner, fik borgerbrev som snedkermester i København 1916. 1940–1951 var han viceoldemand i Københavns snedkerlaug, fra 1951 oldemand. Disse erindringer er venligst udlånt af hans søn, snedkermester Gunnar Iversen ved forhv. hoftapetsermester Julius Andersens mellemkomst (red).